

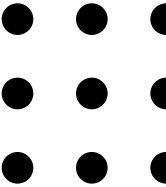
KOILLISMAALAISTA METSÄ- KESKUSTELUA LUONTOKUVIN

Kalle Immonen

K

oillismaalaisten suhde luontoon, erityisesti metsään, on vahva. Nämä metsäsuhteet voivat olla hyvin erilaisia, jopa vastakkaisista tekijöistä ja taustoista koostuvia, niin tiedostetuista kuin tiedostamattomista tekijöistä johtuvia (Karhunkorva, Kärkkäinen & Paaskoski, 2017; Suutala, 1986). Pohjois-Suomessa on suunnitteilla useita suuria puun käyttöä lisääviä hankkeita, ja poliittinen keskustelu hiilen sitomisesta metsien kasvuun ja puun käytön lisääminen on ollut viime aikoina käynnissä ja yleisen mielenkiinnon kohteena. Ongelmakenttää on käsitelty julkisesti paljon viime aikoina erityisesti lehtien palstoilla, monesti kärjistyneinä mielipidekirjoituksina.

Tätä ongelmakenttää lähestyin Janette Backmanin kanssa soveltavan kuvataiteen ja luontokuvan näkökulmasta. Tavoitteenamme oli toteuttaa soveltavan kuvataiteen ja luontokuvan keinoin prosessi, jossa eri intressiryhmät ja osapuolet pääsevät tutustumaan toistensa metsien käyttöön liittyviin näkemyksiin erilaisia arvoja ja asenteita välittävän luontokuvan keinoin. Taideperustaisen tutkimuksen tavoitteena oli nostaa esille erilaisen metsäsuhteiden ymmärtämisen tärkeys. Päämääränä oli koostaa luontokuvanäyttely, jossa tuodaan soveltavan luontokuvan keinoin nähtäväksi ihmiselle merkitykselliset paikat ja niihin liittyvät tarinat, paikkaan ja metsään liittyvät arvot, asenteet ja näkökulmat sekä niiden mahdollinen muuttuminen prosessin aikana. Tutkimusten mukaan taide voi eheyttää ja toimia ristiriitojen sovittelijana. Tätä haluttiin kokeilla ja soveltaa projektissa ja tutkia prosessia projektiin liittyvissä tutkimuksissa.

Kuva 1. Metsäsuhteita - teoskuva. Kuva: Kalle Immonen, 2018.

METSÄSUHDETTA KUVAAMASSA

Toiminnan päämääränä oli luoda soveltavan taiteen avulla edellytyksiä vuoropuhelulle metsätalouden ja metsien muun käytön välillä metsien käyttöön ja suojeluun liittyen. Luontokuva toimi välineenä tutkimushenkilöiden käsitellessä omaa metsäsuhdettaan sekä esiteltäessä erilaisia metsäsuhteita toisille tutkimushenkilöille sekä suurelle yleisölle. Luontokuvan keinoin tuotiin näkyväksi erilaisia metsä- ja luontosuhteita ja prosessoitiin erilaisia näkemyksiä metsätalouteen, metsien muuhun käyttöön ja luonnonsuojeluun liittyen. Samalla tuotiin esille myös paikallista luonto- ja metsäkulttuuria.

Taideperustaisen tutkimuksen lähestymistapa oli yhteisöllinen ja osallistava. Sidosryhmien ja tutkimushenkilöiden haluttiin itse osallistuvan metsäsuhdetta kuvaavien prosessien valmisteluun, tutkimushenkilöiden valintaan sekä metsäsuhdetta esittävien kuvien tuottamiseen. Yhteistyökumppaneiksi pyydettiin metsien käyttöön liittyviä intressiryhmiä. Projektia varten otettiin yhteyttä puhelimitse ja sähköpostitse eri intressiryhmiin ja kerrottiin projektin tavoitteesta sekä siitä, miten projekti tulotisiin toteuttamaan. Projektista kerrottiin muun muassa Koillissanomat-lehdessä sekä metsänhoitoyhdistyksen asiakaslehdessä. Mukaan lähtivät Metsähallitus Metsätalous Oy, Metsähallitus luontopalvelut, Kuusamon Metsänhoitoyhdistys ry, Pölkky Metsä Oy, Ruka-Kuusamon Matkailuyhdistys ry, Kuusamon luonnonystävät ja Oivangin paliskunta. Nämä ryhmät nimesivät projektiin mukaan tulevan henkilön. Lisäksi projektiin saatiin mukaan kaksi yksityishenkilöä. Osa projektiin osallistuvista ryhmistä osallistui myös tutkimusprojektin rahoittamiseen.

Projektiin liittyvät haastattelut ja kuvaukset toteutettiin Kuusamossa ja Taivalkoskella vuosien 2017 ja 2018 aikana. Tutkimushenkilöille tehtiin alkuhaastattelu, jossa ker-

Kuva 2. Metsäsuhteita -teoskuva. Kuva: Kalle Immonen, 2018.

Kuva 3. Luontovalokuvanäyttely Kuusamo-talolla joulukuussa 2018.
Kuva: Kalle Immonen, 2018.

rottiin projektin taustasta ja ideoitiin alustavasti, miten, missä ja milloin metsäsuhdetta kuvaavia luontokuvia voitaisiin ottaa. Projektiin valitaan projektiin osallistuvien tahoilta kerättävien esitysten perusteella paikallisesti mielenkiintoisia metsäkohteita.

Tutkimushenkilöiden kanssa tehtiin yksi tai useampia metsäretkiä, joissa tuotettiin tutkimushenkilön metsäsuhdetta kuvaavia luontokuvia. Tutkimushenkilöt olivat itse prosessissa aktiivisesti mukana valiten kuvauspaikkoja ja ideoiden teemoja, joita luontokuvien avulla haluttiin tuoda esille. Tutkimushenkilöt valitsivat luontokuvanäyttelyssä ja kuvaesityksessä esitetyt kuvat.

LUONTOKUVISTA VUOROPUHELUA

Analysoin omassa tutkimuksessani kuvien tuottamisen prosessia ja sitä, miten tutkimushenkilöt päätyivät tiettyihin valintoihin metsäsuhdetta kuvaavien kuvien tuottami-

Kuva 4. Metsäsuhteita -teoskuva. Kuva: Kalle Immonen, 2018.

nessa. Tutkimuksessa tarkastellaan myös, millaisia valintoja kuvien tuottamisen prosessissa havaittiin ja miten nämä valinnat poikkesivat toisistaan eri tutkimushenkilöiden välillä. Tutkimuksessa tarkastellaan, miten kuvien tuottamisessa tehdyt valinnat näkyvät näyttelyyn valittujen metsäsuhdetta kuvaavissa luontokuvissa.

Lopputuotteena projektissa oli kaksi luontovalokuvanäyttelyä ja molempien kuvista tehty kuvaesitys, jonka koostamisesta vastasi ensisijaisesti Janette Backman. Luontokuvanäyttelyt olivat esillä marraskuussa 2018 Tiedekeskus Pilkkeessä Rovaniemellä sekä joulukuussa 2018 Kuusamotalon Kaamosgalleriassa. Kuvaesitys oli nähtävissä joulukuussa 2018 Oulangan luontokeskuksessa. Näyttelyiden tavoitteena oli saada näyttelyvieraat pohtimaan ja peilaamaan omaa metsäsuhdettaan tutkimushenkilöiden sekä eri intressiryhmien ja yksilöiden metsällisiin tavoitteisiin. Näyttelyt toimivat myös gradu -työn taiteellisena osuutena.

Näyttelystä ja projektista kertovia artikkeleja julkaistiin Metsämuseo Luston Metsäsuhteita-nettisivulla, Maaseudun tulevaisuudessa, Aarre-lehdessä, Lapin Kansassa sekä Koillismaa-lehdessä. Tutkimushenkilöille tarjottiin mahdollisuus osallistua tutkimushenkilöiden ja tutkijoiden väliseen tapaamiseen, jossa keskusteltiin projektista, sen

tavoitteista sekä erilaisista metsäsuhteista ja metsiin liittyvistä tavoitteista. Tapaaminen järjestettiin helmikuussa 2019 Kuusamo-opistolla.

Odotus oli, että joissakin tutkimushenkilöiden vastakkaisissa näkemyksissä tapahtuu lähentymistä ja henkilöillä löytyy myös yhteisiä intressejä mahdollistamaan rakentava vuoropuhelu. Tutkimushenkilöt toivat keskusteluissa esille ymmärrystään ja ajatuksiaan erilaisten metsällisten tavoitteiden suhteen. Tutkimushenkilöiden metsäsuhteen olivat moninaisia, taloudellisia tavoitteita ymmärrettiin ja metsien monikäytöllä ja suojelulla nähtiin oma arvonsa. Koska tutkimushenkilöjoukkoa ei muodostettu minkään otannan perusteella, mitään erilaisten metsällisten tavoitteiden ymmärtämisen yleistyksiä ei tämän projektin ja keskustelujen osalta voida tehdä.

Projektin tavoite toteutui, erilaisia metsäsuhteita tuotiin esille, projektin myötä saatiin metsäsuhde-teemalle näkyvyyttä sekä näyttelyiden ja kuvaesityksen myötä tutkimushenkilöiden metsäsuhteita tuotiin esille taiteen ja soveltavan luontokuvan keinoin.

Projektin ja siihen liittyvien näyttelyiden rahoittamiseen osallistuivat Metsähallitus Metsätalous Oy, Metsänhoitoyhdistys Kuusamo ry, Pölkky Metsä Oy, Kuusamon Luonnonyhdistävät ry, Ruka-Kuusamon matkailuyhdistys ry, Metsämiesten säätiö sekä Lapin yliopiston soveltavan luontokuvan hankkeen rahoittajat.

LÄHTEET

Karhunkorva, R., Kärkkäinen, S. & Paasikoski, L. (2017). *Metsäsuhteiden kenttä*. Luston julkaisuja 1. Punkaharju: Lusto – Suomen Metsämuseo. Haettu 21.2. 2020 osoitteesta https://issuu.com/luston_julkaisuja/docs/metsasuhteiden_kentta

Suutala, M. (1986). Luonto ja kansallinen itseksitys. Runeberg, Topelius Lönnrot ja Snellman suomalaisten luontosuhteen kuvaajina. Teoksessa J. Manninen & I. Patoluoto (toim.) *Hyöty, sivistys, kansakunta. Suomalaista aatehistoriaa*. (s. 237–270). Prometheus- sarja. Oulu: Pohjoinen.